

”VI VILL TA KRAFTTAG FÖR ATT BUSSEN SKA FRAM”

En studie om verbanvändning i Centerpartiets valbroschyr inför Stockholms läns landstingsval
2018

Miika Jauhiainen
Kandidatavhandling
i svenska språket
Humanistiska fakulteten
Uleåborgs universitet
April 2021

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	3
1.1. Syfte	3
1.2. Material och metod	4
2. DET POLITISKA SPRÅKET.....	6
2.1. Term <i>verb</i>	7
2.2. Verbanvändning i politiska texter	9
2.3. Centerpartiet som språklig aktör	10
3. ANALYS	12
3.1. De fem vanligaste verben	12
3.2. Imperativa verb	15
3.3. Indikativ	17
3.4. Passiva verb	18
3.5. Modala hjälpverb	19
4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION.....	22
LITTERATURFÖRTECKNING	27
BILAGA. Framåt för Stockholmsregionen-broschyren	31

1. INLEDNING

Man kan ofta höra hur flera människor klagar på att språk man använder i politiska sammanhang brukar vara otydligt, tillkrånglat eller svårt på något annat sätt. Många tycker att politiker inte pratar samma språk som en vanlig medborgare. Det har även börjat användas begreppet *det politiska språket* för att beskriva den språkanvändning som anses vara typiskt för politiker i allmänhet. Det politiska språket är ändå inget officiellt språkbegrepp utan det är närmast en generaliserad och tillspetsad term. (Heikkinen 2002)

Genom att forska i det så kallade politiska språket får vi veta om vissa tendenser och andra egenskaper som förekommer i politiska skrifter och tal. Detta hjälper naturligtvis att förstå bättre det politiska språket och dess innehåll.

Ett verb är en väsentlig del av en svenskspråkig sats och är således en rik del av satsen. Verbet beskriver något som sker och något som man gör. (Hultman 2010:140) Därför är det intressant och nyttigt att undersöka verbanvändning i politiska texter.

För att demokratin ska förverkligas i ett samhälle måste folk och samhällets beslutsfattare kunna kommunicera sinsemellan utan några stora hinder (Bobbio 1993:27). Genom forskningen får vi veta mer om det politiska språkets egenskaper, vilket i sin tur kan hjälpa olika politiska aktörer att göra sig mer förståeliga – den befrämjar demokratins förverkligande. Studien kommer således att ha ett klart samhällsligt värde. Framför allt kan forskningen hjälpa Centerpartiet att utveckla sin egen kommunikation.

När man forskar i språkanvändningen över huvud taget, är det viktigt att komma ihåg att en individ alltid använder språk på ett individuellt sätt (Hansegård 1989:16–17). Man måste också ta hänsyn till den politiska kontexten för att man kan förstå bättre de resultat man har fått i studien. Det svenska språket sätter naturligtvis också sin egen prägel på olika verbval som förekommer i en politisk text man forskar i.

1.1. Syfte

Syftet med min forskning är att ta reda på hur man använder det politiska språket i Centerpartiets valbroschyr inför Stockholms läns landstingsval 2018. Detta ska jag göra genom att forska i verbval som har gjorts i valbroschyren. Broschyren innehåller 10 sidor sammanlagt

och ger således ett tillräckligt brett urval för att det är nyttigt att forska i verbanvändning av broschyren.

Jag forskar just i verb och dess användning eftersom ett verb anger en nödvändig information om vad någon gör eller vad som händer. Det anger också information om någon vill göra någonting eller om någon kommer att göra någonting – där finns en klar och viktig skillnad att få veta om. Verbet hjälper således nödvändigt att få veta vilket slags budskap man vill förmedla i språk man använder, och det är det jag forskar i.

Jag granskar på vilket sätt Centerpartiet vill uttrycka sig och vilket slags budskap de vill förmedla genom sina verbval. Med hjälp av begreppet det politiska språket kan man bättre förstå de resultat man får under denna forskning. Begreppet hjälper oss att sätta resultaten mot rätt kontext i den politiska omgivningen.

Jag antar att verbanvändningen i broschyren är medvetet vald, och genom verbval vill man förmedla vissa slags budskap på ett visst sätt för läsarna. Mitt antagande baserar sig på det politiska språkets vanliga natur. I politiken försöker partierna med hjälp av språket skapa ändamålsenliga sinnebilder och tankar hos läsarna, och på det viset påverkar de deras åsikter. Denna broschyr är skriven av Centerpartiet – det politiska partiet. Språkanvändningen i politiken har vanligtvis tänkts noga hos kommunikatörer och inga ordval är slumpmässiga. (Heikkinen 2002) Centerpartiet är ett av de största partierna i Sverige och partiet har således mycket inflytande i statens beslutsfattande. Därför är det nödvändigt att forska i partiets verbanvändning. Eftersom jag inte har möjlighet att granska flera partiers verbanvändning, valde jag ett parti vars kommunikation jag redan vet någonting om.

1.2. Material och metod

Som material i min forskning använder jag Centerpartiets valbroshyr för Stockholm län inför länets landstingsval 2018. Jag använder just detta material därför att det är en lämplig källa i att granska Centerpartiets politiska språkanvändning. ”Framåt för Stockholmsregionen” är en tio sidors broshyr där man anger förslag på hur man ska utveckla Stockholms län vidare. Utvecklingsförslaget gäller många olika delområden som sjukvård, lokaltrafik, bostadsmarknader och miljöpolitik i Stockholms län. En valbroshyr är ett lämpligt medel i att forska i en skriven politisk text och dess budskap, för valbroshyren är ett viktigt kommunikationsmedel som olika politiska partier använder i att kommunicera

med folket inför valet. Den anger relevant information om hur politiska partier strävar efter att inverka på väljarnas åsikter.

Jag kommer huvudsakligen att analysera mitt forskningsmaterial kvalitativt. Jag tar bara upp några kvantitativa faktorer i form av hur många gånger en viss verbtyp eller ett verb förekommer i broschyren. Således analyserar jag mitt forskningsmaterial också kvantitativt. I den kvalitativa forskningsprocessen koncentrerar man sig på företeelse som man forskar i och man vill således ta reda på företeelsens betydelse och få en djupare och tydligare uppfattning om företeelsen (SBU 2017:70). Detta gör det nyttigt att analysera forskningsmaterialet kvalitativt i denna forskning.

Jag ska använda diskursanalysen i min avhandling och ta hänsyn till hur man producerar olika slags språkliga betydelser i synvinkeln av hur några verklighetens versioner försöks göra till övertygande så att läsare binder sig med dem. En sådan här analys kan utföras med hjälp av olika slags litterära dokument. I denna analys är det inte relevant att bara sortera textens inre strukturer, retoriska medel och begrepps innehåll, utan jag forskar också i vad man gör med argumenten i situationer där de produceras. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1999:127)

I diskursanalysen betraktar man i praktiken hur man argumenterar och framför allt vad man försöker göra med sina argumentationer i vissa fall. Detta är ett mycket effektivt sätt att forska i hur man vill använda det politiska språket – ärende jag ska ta reda på – och därför använder jag just denna analysmetod. Jag ska använda analysmetoden genom att granska verbanvändning och verbuttryck i broschyren, samt att betrakta situation där dessa val äger rum. (Jokinen et al. 1999:127)

I argumenteringen försöker man få andra binda sig till sina argumentationer och åsikter genom en övertygande retorik. När vi tar hänsyn till situationen där argumenteringen sker, kan vi förstå varför man argumenterar såsom man argumenterar. (Jokinen et al. 1999:128) Detta ska jag göra genom att granska hur man gör ovanstående när det kommer till verbanvändningen.

2. DET POLITISKA SPRÅKET

Det politiska språket är ingen officiell språkform utan ett begrepp som används för att beskriva språkanvändningen i olika politiska kontexter. Det är alltid upp till situationen och omständigheterna i talsituation som allmänt inverkar på skrivandet och talandet i språkanvändningen. Därför är det viktigt att komma ihåg att man använder sannolikt språket i politiken på ett annorlunda sätt inför valet än efter det. Det finns ändå några vanor och normer man allmänt brukar använda i den politiska kontexten oberoende av ens individualitet som språklig aktör. (Heikkinen 2002)

Typiska drag för det politiska språket är dess abstrakthet och statiskhet. I språket är det också ofta oklart vem som agerar och vad det är för aktivitet samt vilka som är aktivitetens följder. Vad händer till exempel ”när konkurrensförmågan förbättras på sammarknader” eller när ”stödsystemet av de seriösa svårigheterna fortsätts”? (Heikkinen 2002) I det första exemplet suddas ut vilka som förbättrar förmågan, och i det andra exemplet är aktivitetens natur oklart.

Man använder också metaforer ganska mycket i det politiska språket. Politiken kan jämföras med en kamp, ett krig, en sport eller liv och död: ”Maktkamp, utnämningen är på slutsträckan och den dödliga räntenivån”. (Heikkinen 2002)

Det politiska språket är också övertygande. Man försöker övertala läsarna och åhörarna att acceptera vissa saker liksom de vore ostridiga sanningar. Man ifrågasätter inte egna tal. Med tanke på verb finns det en klar skillnad mellan att säga *skattehöjningar behövs* än att *skattehöjningar kan behövas*, eller om man även lägger till så kallade fyllningsord som *visst*, *naturligtvis*, *troligtvis* eller *möjligen*. (Heikkinen 2002) I det första exemplet finns det nämligen en viss slags dogmatism – en politisk sanning man tycker vara det enda rätta.

För att övertala andra, använder man verb som beskriver dogmatism utan att använda den imperativa formen, *det ska göras*, *det måste vara* och så vidare. (Black 1974:158) Man vill inte heller föreslå alternativ utan man pratar om saker och fenomen som om de vore förbestämda. Sauli Niinistö har till exempel sagt år 2000 att människor borde tåla rikedom, och att det inte är möjligt att förhindra anrikningen utan det är oundvikligt. (Heikkinen 2002)

Språket är hierarkiskt. I politiska texter förekommer det ofta en synvinkel där skribenten själv ligger ovan en lärare, en handledare eller en allvetare. Till exempel konstaterade Finlands president Tarja Halonen i sitt tal år 2001 att demokratin baserar sig på människornas

jämlikhet. (Heikkinen 2002). Martti Ahtisaari har i sin tur sagt: ”I problemet av arbetslösheten är nyckelfrågan att skapa nya arbetsplatser (Ahtisaari 1996).”

Det politiska språket är ofta professionellt men det kan också vara underhållande. I politiken har man lärt sig att man måste sälja sitt budskap och således blir språket ett så kallat *pr-språk*. (Heikkinen 2002) Man försöker använda pöbelaktiga ordval och bekanta citat från vardagslivet. Då finns det en fara att språket blir väldigt enkelt och kan även få populistiska drag. År 2002 inför Finlands riksdagsvalet avsåg till exempel kandidaten Tony Halme att han inte är en rasist. Han törstade ändå publicitet och synlighet så mycket att han hamnade i att använda ord som *neger*, *tattare* och *ryssjävel*. Texten i sig är inte direkt det politiska språket men det är ändå mycket politiskt. (Heikkinen 2002)

Det kan också vara ett positivt utvecklingstal där man berättar om saker på en allmän nivå utan att konkretisera dem, till exempel i valbroschyrer är detta ganska vanligt. Man pratar om att *utveckla*, *förbättra* eller *sträva efter någonting*. Det gör att man inte behöver binda sig till löften på riktigt. Det finns inte ett konkret mål. Man ska till exempel bara utveckla någonting, men ingen vet vad det egentligen betyder. (Heikkinen 2002)

2.1. Term *verb*

Ett verb betecknar vad som händer, tillstånd och olika slags processer. Det är ett böjligt ord och också ett betydelseord. Jag kommer att ta fram sex olika slags verbtyper i min analysdel, vilka jag anser vara relevanta för min analys: modala hjälpverb, indikativ, imperativ samt passiva verb. Det är också en typisk öppen ordklass. Ordklassen är klart avgränsad från andra ordklasser genom att ha sin egen natur. De flesta av verben i en text är vanligtvis huvudverb. Hjälpverb har också viktiga funktioner i grammatiska sammanhang. (Hultman 2010:144)

Ett huvudverb betecknar tillstånd, händelser och processer. Verb som betecknar tillstånd uttrycker det som är eller var. I stället uttrycker verb som betecknar händelser vad som sker eller skedde. Verb som i sin tur betecknar processer anger någonting som händer under en viss tid antingen ändligt eller oändligt. Gränsen mellan dessa tre olika kategoriseringar är ändå inte alltid så klar. Till exempel kan verbet *sova* beteckna väl ett tillstånd, en process eller en händelse. Huvudverbet kan vara opersonligt då det inte behöver något annat part alls i det som det betecknar: *Det blixtrar*. Huvudverbet kan också behöva ha en valens, vilket

betyder att det också behöver något annat part i det som det betecknar: *De pratar om politiken*. (Hultman 2010:141, 143)

Ett hjälpverb används närmast tillsammans med ett huvudverb, och de båda beskriver tillsammans olika tillstånd, händelser och processer. Hjälp verbet kan tänkas vara en informativ del av en sats. Det finns en tydlig skillnad mellan att något *måste* göras eller *kan* göras. Det finns tre typer av hjälpverb. Temporala hjälpverb som *ha* och *komma att*, passivbildande hjälpverb *vara* och *bli* samt modala hjälpverb som *lära*, *bör* och *bruka*. (Hultman 2010:144) Modaliteten klassificeras mellan *sannolikhet*, *vanlighet*, *förpliktelse* och *villighet* (Holmberg & Karlsson 2013:67). Vanligtvis indelas de modala hjälpverben i olika kategorier i grammatiken, baserade på betydelsen. Dessa betydelsekategorier gör det enklare att göra en skillnad mellan hjälpverben och deras funktioner. (Hultman 2010:146) Kategoriseringen kan dock utföras på olika sätt. Jag använder *Svenska Akademiens språklära-boken* (SAS) eftersom den innehåller en bra kategorisering av modala hjälpverb. Användning av modala hjälpverb kategoriserar man på följande sätt:

Tåget *bör/lär/måste/torde/verkar* vara försenat. (För jag antar så.)

Hela landet *bör/måste/ska* vara bebott. (För jag anser så.)

Den nya sjukvårdsreformen *kan* genomföras. (Det går att göra.)

Kommunalvalet *kan* bli en het potatis. (Det riskerar att hända.)

Staten *vill/ska* förbättra försörjningstrygghet. (Man har för avsikt att förverkliga satsens innehåll.)

Tåget *börjar/bruka/råkar/håller på att/riskerar* att bli försenat. (Satsens aktion.)

Staten lät skattehöjningar bli mindre i år. (Substantivets roll betonas.)

(Hultman 2010:146)

Reflexiva verb förekommer antingen med reflexivt pronomen *sig* eller personligt pronomen som *mig*, *dig*, *henne* och *dem*. (Björklund 2007) Den som utför handlingen har således också blivit handlingens objekt.

Man kan bilda *s*-formen av passiv på många sätt. *S*-passiv används för att betona: det logiska objektet: *Staten leddes av en president*, det logiska subjektet som anger en ny sak som placeras i slutet av satsen: *Lagen har förberetts av ett antal olika ministrar*, och fall då det logiska subjektet bestäms av en relativsats: *Propositionen hade presenterats av en riksdagsledamot som är centerpartist*. *S*-passiv kan också ha olika betydelser. En absolut betydelse beskriver en handling eller ett tillstånd som sker alltid eller ofta: *Medborgarna lyssnas*. Med

det opersonliga *det* som subjekt bildar s-passiv en likadan betydelse som det bildar med en aktiv *man*-konstruktion. Passivum bildas inte bara genom s-passivet eller man-konstruktionen utan också genom att använda *vara-passiv* där hjälpverben *vara* eller *bli* förekommer tillsammans med perfektparticip: *Jag blev överraskad*. (Hultman 2010:154–155)

Det är också viktigt att komma ihåg att ett verb också kan fungera som ett subjekt eller objekt utöver en predikat, till exempel: *Att resa runt i Finland är härligt*, och *Jag tycker om att påverka*. (Schneider, Thompson & Luring 1996:297–316)

2.2. Verbanvändning i politiska texter

Enligt mitt vetande finns det inte så många forskningar om verbanvändning i svenska politiska texter. Den enda relevanta forskning som jag lyckades hitta, ska jag använda som basis för detta kapitel. Därtill tar jag fram ett par tidigare diskursanalytiska forskningar kring verb. I forskningen har Julia Broman bland annat gjort en läsbarhetsstudie av passiva verb i texter från kommuners hemsidor (Broman 2017).

Först forskar Julia i Gällivare, Kiruna och Umeå kommuners politiska texter. Hennes diagram pekar ut att kommunernas politiska texter är genomsnittligt till 14,7% bildade av passiva verb. Sedan forskar Julia kommunerna Arboga, Hallsberg och Örebro där ett motsvarande tal är ungefär 22,5%. För det tredje granskar man kommunerna Kungälv, Kungsbacka och Göteborg där talet är 9%. Till sist forskar man i Svedala, Vellinge och Malmö där passiva verb genomsnittligt ger talet cirka 18,2%. (Broman 2017:12–15)

Forskaren skriver om att det just är sådana här myndighetsbroschyrer för texttypen, vilka innehåller relativt ofta passiva verb (Broman 2017:26). Enligt Westman är det möjligt att avpersonifiera människor med hjälp av passiva verb. Därför blir texterna ännu mer svårlästa. (Westman 1977:61)

Genom en sådan här attityd gömmer man aktören i texten. I samband med negativa fall och situationer brukar man till exempel föredra mer passiva verb om man inte vill bli kopplad till en obehaglig handling eller ett ansvar, skriver Puskala. Användning av passiva verb beror i sig på att skribenten anser personifieringen av aktören vara irrelevant eller oviktigt i en sats. (Puskala 2009:44)

Ett annat skäl till att passiva verb brukar användas så mycket i politiska texter är det att klarspråksarbete har en låg status och det prioriteras inte högt hos många myndigheter och kommuner. Passiva verb anses inte vara en del av klarspråket bland annat därför att de väldigt ofta ger en oklar definition om vem som utför satsens aktion. En sådan här attityd beror på gamla attityder och traditioner man vill hålla hårt fast vid. Tjänstemännen kan anses vara så vana vid ett abstrakt språk och gamla vanor att därför det inte är sannolikt att se någon förändring i ärendet. Man tar också ofta hjälp ifrån gamla texter när man skriver en ny text, vilket skapar stagnationen vid tillvägagångssätt. (Hedlund 2013:13)

Det måste också minnas att det helt enkelt finns sådana kommuner, som inte har råd att lägga resurser på språkfrågorna och då brukar det oftast vara politiska texter som påverkas av detta. Enligt Bromans forskning är det nämligen de mindre kommuner som har använt mest passiva verb i sina texter. Således kan det konstateras att de större kommunerna kanske bara har mycket bättre ekonomiska möjligheter att ta hänsyn till sitt klarspråksarbete. (Hedlund 2013:15)

2.3. Centerpartiet som språklig aktör

Centerpartiet har grundats som Bondeförbundet år 1910, och dess rötter finns hos lantbrukare. Det har också alltid funnits för småföretagare. I början var partiet ändå mest koncentrerat på lantbrukarnas utmaningar. Dåtidens lantbrukare behövde kämpa hårt för sin frihet, och därför började dåvarande Bondeförbundet göra samarbetet med producentkooperationen. Som storföretagare och arbetarrörelse hade sitt eget fack, behövde bönder också organiseras och de slå samman i ekonomiska föreningar för att ha kontroll över kostnaderna i produktionen och produktionernas pris. Det hade således hittats en plats för ett självständigt parti som skulle prata för jordbrukssamhället. (Centerpartiet 2021a)

År 1917 har dåvarande Bondeförbundet exceptionellt ofta använt konditionalformen *skulle* av modala hjälp verbet *skola*. Förändringen kan man märka i deras valprogram år 1917. (Bondeförbundet 1917) Ett sådant här fenomen sker troligtvis på grund av att man vill spekulera vad som skulle kunna hända om kvinnorna fick rösträtten. Med hjälp av en sådan här bredare spekulering har man lyft fram den möjliga kvinnorösträttens påverkningar för lantbyggslivet och dess ställning i samhället.

När det gäller verbanvändning, är en av de största förändringarna att man har börjat använda mycket temporalt hjälpverb *skall*. I stället har det avslutats helt att använda konditionalis *skulle* i valprogram under senare delen av 1900-talet. Texten har således blivit ännu mer konkret och undviker egna osäkrare teorier – någonting ska hända utan tvivel: ”Den kommunala skatteutjämningen skall vidmakthållas (Centerpartiet 1982).” Skribenten vill således berätta vad som skall göras eller vad som görs – budskapet är starkare bundet till tid vi lever i.

Dagens Centerpartiet identifierar sig som ”ett grönt, frihetligt parti med fötterna på jorden.” Centralt är också att skapa nya jobb och stoppa klimatförändringen. Centerpartiets ideala samhälle är en plats där alla kan bestämma över sitt liv genom egna val. Egen framtid ska kunna skapas runtom landet. Nya jobb förvekligas effektivt genom att främja entreprenörskap i hela landet. (Centerpartiet 2021) Därför är det också nödvändigt att granska om det också förmedlas i praktiken i deras texter. Språket är nämligen alltid tätt förknippat med ideologin (Simpson 1993:5–6).

3. ANALYS

I denna analysdel av min forskning presenterar jag vilka slags verb som förekommer i texten. Jag kommer också att förevisa verbtyper genom beräknade tal. På detta vis kan man få en återblick över vilka slags verb används mest och hur ofta. Detta ger också ett väl argumenterat skäl till att kategorisera olika verbtyper i analysdelen som jag gör. Jag har tagit hänsyn till bara de mest allmänna verben och verbtyperna i texten för de är således de mest relevanta verben också. Till slut ska jag sammanställa verbens användning och funktioner i olika satser i broschyren.

Jag analyserar också i vilka sammanhang används verb och vilken funktion de äger i en sats. Verbets funktion betyder olika verbs (bi-)betydelser i satsen. Jag kommer gruppera verb i fem olika grupper efter verbtyp och analysera de vanligaste verbformerna och verb som förekommer i broschyren och som kan ses ha en överlagd betydelse. Dessa är: de fem vanligaste verb, imperativ, indikativ, passiva verb samt modala hjälpverb. Texten som helhet innehåller 348 verb – ett verb kan förekomma flera gånger. I mina exempel har jag också markerat de verb jag analyserar med fet stil så att det vore enklare för läsaren att följa med.

3.1. De fem vanligaste verben

I detta kapitel tar jag fram de fem vanligaste verben. De fem vanligaste verben äger den mest centrala rollen i broschyrens verbanvändning och har således den största påverkan på broschyrens budskap bland textens alla verb. Dessa verb är: *skola* (29 st.), *vara* (26 st.), *vilja* (24 st.), *kunna* (18 st.) och *behöva* (14 st.) Flera av kapitlets satser är absolut och ofta bildade av modala hjälpverbet *skola*. Genom att tillägga *behöva* som modala hjälpverb eller huvudverb kan en sats i stället göras till obestämd och den blir således uppmanande. Med modala hjälpverbet *vilja* uttrycks till exempel ens vilja att utföra ett påbud eller en utmaning. Modala hjälpverb kan också användas både som huvud- och hjälpverb. Ett huvudverb har en större roll än ett hjälpverb i en sats. Hjälpverbet hjälper till exempel huvudverbet med att beskriva skribentens attityd till en sak – *jag kan acceptera det*. (Engdahl 2010) Exempel 1 och 2 visar hur dessa fem verb egentligen används i broschyren över huvud taget.

Exempel 1.

”Vi **vill** att fler äldre **ska** kunna få vård hemma och inte **behöva** sitta i väntrum på vårdcentralen eller akuten. Vårdcentralen **ska** ha ett ansvar för att erbjuda och stödja dig som patient i att använda tekniska lösningar, som exempelvis mobilappar.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

När det gäller den första satsen uttrycks det ett påbud som således är satsens funktion – att uttrycka skribentens vilja. I den första meningen är det *vi* som framför påbudet. En av politikens hörnstenar är att sträva efter att påverka saker och ting (Kemppi 2013). Med en sats som innehåller ett påbud strävar partiet efter att säkra sitt budskaps förverkligande. Skribenten vill se en förändring i en sak, vilken man sedan uttrycker på ett lite hårdare eller mjukare sätt. Detta förmedlar att skribenten har för avsikt att utföra den skrivna meningen. Det ställs krav även om själva skribenten inte har någon institutionaliserad auktoritet över läsaren. Genom att kräva någonting lämnas det inte någon möjlighet för läsaren att vägra satsens aktivitet. (Hultman 2010:146)

Handlingens objekt är *fler äldre* som är en målgrupp för förverkligandet av satsens aktivitet och skribentens vilja. Aktör som ska genomföra sakinnehållet nämns inte i den första meningen utan läsaren måste förstå kontexten för att kunna begripa det. Eftersom partiet skriver om en lagförändring, är det bland annat landsting som stiftar lagar och är således den aktören i meningen. Skribenten vill att landstinget genomför handlingen. Det är fråga om viljan.

Genom att använda modalhjälp verbet *vilja* i stället för till exempel *skola*, som skribenten regelbundet har använt i många fall i texten, tappar skribenten också bort sin institutionaliserade ställning och auktoritet (Hultman 2010:144–146). Det går inte att neka satsens krav, men skribenten har inte längre en sådan makt att den skulle direkt kunna utföra sina krav.

Skribenten använder modala hjälp verbet *behöva* för att beskriva ens möda i så fall om man inte fick vård hemma. Denna möda anses vara negativt, någonting man ska undvika. Genom att använda verbet *behöva* skapar skribenten det vill säga ett scenario om vad som skulle hända om meningens budskap inte förverkligades.

I exemplet uttrycks det nödvändigheten i den andra meningen. Det är fråga om ett påbud som har byggts med hjälp av det modala hjälp verbet *ska*, vilket betyder att det är värt eller det finns ett skäl till att göra någonting på något sätt. Skribenten tycker således att det finns

ett skäl till varför fler äldre ska få vård hemma. Ett uttryck med modala hjälpverbet *skola* är lindrare än uttrycket med modala hjälpverbet *måste* (Hultman 2010:144–146).

När det gäller den andra meningen anger man den genomförande aktör som är vårdcentralen. Som möjligt blivande lagstiftare vill partiet bestämma sig för vårdcentralens verksamhet och förpliktelse och således ha kontroll över den. Det är också fråga om deontisk modalitet som innehåller en ansvarig aktör (Pieniniemi 2000:4). I detta fall är den så kallade ansvariga aktören vårdcentralen, och eftersom skribenten talar till de, vårdcentralen, är det möjligt att tolka meningens *ska ha*-struktur som vilja av skribenten. Centerpartiet kommer möjligt att ha tillräckligt med institutionell makt efter valet och detta gör det inte möjligt för vårdcentralen att neka påbudet.

Det finns också satser som kan tolkas på olika sätt. Till exempel gällande följande påståendesatser är det oklart om förpliktelsens orsakare, skribenten, är partiet eller något allmänt råd. Därför är det inte enkelt att säga om det är fråga om en uppmaning eller en konstatering. Detta påverkas också väsentligt av verbet *vara*. Användningen av modala hjälpverbet *kunna* brukar också påverka så att satsen blir osäkrare.

Exempel 2.

”Den som **är** äldre **kan** ibland behöva mycket vård. Det **är** viktigt att vården **är** tillgänglig, smidig och går snabbt.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Den första meningen är här argumenterande. Argumentationen är osäker och hänvisar till ett möjligt scenario som kan hända. Verbet *vara* uttrycker här den faktiska informationen. Skribenten konstaterar således att de äldre kan behöva mycket vård. Skribenten tycker det vill säga att information som uttrycks här är sanningen (Uppsala universitet 2021). Modala hjälpverbet *kunna* gör meningen i stället till ett mycket obestämt uttryck – de äldre kan behöva mycket vård eller inte, beroende på situationen.

I den andra meningen är det inte klart om påståendet, om hur vården ska vara, är en uppmaning eller en konstatering. Det första *vara*-verbet kan väl tolkas på båda sätt i detta fall. Om vi antar att förpliktens åläggare är själva skribenten, partiet, är det mycket sannolikt fråga om en uppmaning. När man tar hänsyn till kontexten, valbroschyrens natur, är huvuduppgiften att ge egna förslag och anmodanden gällande utveckling av Stockholms län. Därför skulle det kunna vara fråga om en uppmaningssats. Men om vi antar att åläggare dock

är något allmänt råd eller någon allmän regel, vore det fråga om skribentens konstatering där man hänvisar till det allmänna tillvägagångssättet.

Det andra *vara*- verbet i samma mening är ett förklarande verb av sin natur. I detta sammanhang beskriver det hurdan våden borde vara – tillgängligt och smidigt. Det är vanligt för förklarande satser att ett verb bland annat står i antingen presens eller imperativ och att miljöbeskrivningen – hur någonting ser ut – används. (Svensson 2016)

3.2. Imperativa verb

Imperativa verb beskriver en uppmaning. Sådana här verbformer är exempelvis *kom* och *sitt*. Jag behandlar imperativa verb i min analys därför att de relativt ofta förekommer i brochyren. En valbrochyrs syfte är oftast att föreslå och lova en del ändringar. Imperativ är ett nödvändigt verktyg i ett sådant här fall för att uttrycka skribentens vilja. Texten innehåller satser som är inbyggda med imperativ, 37 stycken sammanlagt. Imperativa verb är det andra mest använda moduset i svenska språket (Hultman 2010:152–155).

Med hjälp av imperativa verb kan man uttrycka sitt budskap och påbud rakt och koncist. Ett sådant här direkt påbud ger inget utrymme för en lyssnare att överväga skribentens vilja. Uttrycket är ett absolut krav som måste lydas. (Filosofia.fi 2021) Denna slags användning av imperativ kan ses vara typiskt i form av slagord för ett politiskt påverkande. Imperativa verb, som används här, är riktade bara till en sådan aktivitet som är frivillig och där den som budskapet är riktat till kan själv bestämma sig för. Brochyren innehåller olik slags användning av imperativ som det kan märkas i följande exempel. Det första exemplet är ett påbud.

Exempel 3.

”Öka resurserna till psykologmottagningarna för att korta köerna och hålla samtliga vårdgarantier.”

(Centerpartiets valbrochyr 2019)

I detta exempel förekommer en imperativform av verbet *öka*. Det är alltså fråga om en uppmaningssats som uttrycker uppmaningen: ”Öka resurserna till psykologmottagningarna”. Satsen fungerar som en anvisning eller anmodan för att uppnå skribentens målsättning att korta köerna och hålla vårdgarantier. Satsen kan inte tolkas som ett direkt påbud. När satsen är ett direkt påbud finns det vanligtvis ett utropstecken med i satsen (Tuohimaa 2003:40).

Satsens resurser blir inte klart men med hjälp av kontexten kan man dra en slutsats om att budskapet är riktat mot Stockholm landsting. Samtidigt måste man komma ihåg att det är fråga om en valbroschyr med hjälp av partiet försöker få sina kandidater in i Stockholm landstinget. Satsen är således ett av de löften partiet lovar att genomföra om det bara får tillräckligt med röster för att kunna förverkliga löftet över huvud taget. En sådan här slags anmodan kan därför ses vara relevant och dess ställning fastställer hur anmodandena blir åtlydda.

Det kan också förekomma att man argumenterar och lindrar sina påbud samt uppmaningar som man har angett baserade på sin auktoritets kraft. I den här satsen är argumentationen följande: ”för att korta köerna och hålla samtliga vårdgarantier”. *För att* -konjunktionen fungerar som en förklarande del av satsen. Partiet anger här en förklaring till sin uppmaning ”öka resurserna” för att övertyga läsare. Så här gör partiet sig till mer övertygande och verkar inte bara vara en slags aktör som bara uttrycker tomma slagord.

Imperativsatser har också bildats med *se till* -konstruktionen. *Se till* är ett verbpartikel som betyder att man säkerställer att något blir gjort på ett visst sätt så att man själv eller någon annan ordnar det (Thorell 1973:166).

Exempel 4.

”**Se till** att alla bussar i innerstan helt drivs på el 2022.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Verbet *se till* kan ses ha tydliga kopplingar till ansvaret. I politiken pratar partierna ofta om att det är någons eller någras ansvar att göra någonting. I satsen vill man således ange att det är någons eller någras ansvar att ta hand om att bussar i innerstan helt drivs på el 2022. Detta *någon* eller *några* betyder här blivande beslutsfattare. Satsens budskap är således ett meddelande till beslutsfattarna. Detta slags meddelande kan ses vara även en skyldighet. *Se till*-verbformen ger inga alternativ utan den är ett absolut uttryck. Denna slags formulering av skribenten är mycket förenlig med tanken på att landstingets ansvar är att ta hand om dessa slags beslut.

Imperativa former av ett verb kan också fungera som en anmodan utan ett absolut tvång (Svenska.se 2021b). Denna slags användning av verb är också vanligt.

Exempel 5.

”**Gör** försöket med att låta SL-kortet gälla på Waxholmsbåtarna under lågsäsong permanent.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Här anger man en direkt anmodan *gör försöket*. Genom att lägga till substantivet *försöket* framhäver man att det verkligen är fråga bara om ett försök och inte om något tvång. På detta sätt kan också ett verb som har en imperativ form göras till icke-bestämmande i en sats. Ett substantiv kan ha en avgörande påverkan i verbets funktion.

Uppmaningssatser har också bildats med hjälpverbet *låta*. Dessa slags satser kallas för påbud i form av uppmaningssats (Hultman 2010:152–155). Satsen innehåller också ett rakt påbud genom imperativet *inför*.

Exempel 6.

”**Inför** fler utbildningsplatser för specialistsjuksköterskor och **låt** dem utbilda sig med bibehållen lön.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Uppmaningen riktas inte mot läsaren här utan det kan ses som anfordran till blivande beslutsfattare. Skribenten ger ett rakt påbud med imperativet *inför* och kräver flera utbildningsplatser. I senare del av satsen använder skribenten modala hjälpverbet *låta* i imperativform för att bygga upp en uppmaningssats. Så här fortsätts satsen med en logisk konstruktion där de förrnämnda utbildningsplatserna krävs att användas av sjuksköterskor med oförändrad lön.

Imperativa former kan användas mångsidigt med olika syften som i förra exemplen. Imperativet är inte bara ett rakt påbud utan det också kan bli lindrare och närmast utmanande beroende av verbvalet och andra ordklasser i satsen. Imperativ används ändå huvudsakligen som påbud som är riktat direkt eller indirekt både till folket och beslutsfattarna i broschyren. Partiet försöker således tydligen nå genklang och synlighet för sitt budskap för att kunna förverkliga effektivt sin ideologi i praktiken för Stockholmsregionens skull.

3.3. Indikativ

Indikativa verb förekommer antingen i presens eller preteritum, t.ex. *Han **vet** så mycket* om allt möjligt eller *hon **var** så snäll igen*. Indikativa verb är de mest allmänna i texten, 237

stycken. Detta kan förklaras med det faktumet att indikativa verb är absolut det mest använda moduset i svenskan (Hultman 2010:152–155). De brukar uttrycka hur något eller någon faktiskt är. Skribenten tycker det vill säga att handling som predikat beskriver är sant och vill uttrycka en större pålitlighet i en sak. Detta är allmänt gemensamt för broschyrens indikativa verb.

Exempel 7.

”Den som **är** äldre...”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

I detta exempel har skribenten använt den indikativa formen av verbet *vara*. Indikativerna har använts för att uttrycka den faktiska informationen. Skribenten konstaterar att den som är äldre troligtvis ska göra någonting till exempel. Skribenten vill uttrycka genom den faktiska informationen att den säkert vet hur saken är och försöker få läsaren att lita på sig själv på det viset. (Uppsala universitet 2021) Det förekommer också att handlingen pågår just nu utan någon tidsbegränsning.

Det är också mycket vanligt att man ger en förklaring till sina uppmaningar. De förklarande och konstaterande satserna är ofta byggda med hjälp av verbet *vara*. (Svenska.se 2021c) Ett exempel på detta är till exempel denna del av en sats i broschyren: ”trånga bussar och oregelbunden trafik är konsekvenserna av en trängsel” Man ger grunden för sina påståenden. Allmänt för alla indikativa verb i broschyren är den förklarande rollen i en sats.

3.4. Passiva verb

Det framgår att användning av passiva verb är sällsyntare än användning av aktiva verb. I broschyren är antal passiva verb 18 och antal aktiva verb 330. Passiva verb påverkar en sats på ett annorlunda sätt än aktiva. Aktiva verb beskriver satsens subjekt som åstadkommer en handling – *Han sjunger*. (Svenska.se 2021a) I detta kapitel forskar jag i textens passiva verb och hur de förekommer i texten.

Exempel 8.

”För den som **drabbas** av depression, stress eller utmattning **måste** det gå snabbare att få sitt första besök på vårdcentralen för att sedan kunna **slussas** vidare till rätt specialist, om det **behövs**.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Drabbas och *slussas* är exempel på deponensverb som alltid har en passiv form i presens och infinitiv. Sådana här passiva verb har en aktiv funktion. Detta betyder att dessa verb inte direkt har en opersonlig betydelse även om de bildas med s-passiv. (Hultman 2010:155)

I exemplet har det understrukits satsens dogmatism genom att använda det modala hjälp verbet *måste*, vilket anger ett krav som ska genomföras (Black 1974:158). Hjälp verbet kan tolkas som påståendesats, men också som påbud. Det opersonliga *det* är meningens subjekt, vilket i detta fall gör att det inte framkommer vem som borde utföra aktiviteten att få ens första besök snabbare på vårdcentralen. I svenskan finns också det opersonliga subjektet *man*: ”där man som resenär ofta byter ock åker ut igen.” ”den som” är i sin tur satsens indirekta objekt. Här är det också fråga om en slags moralregel – kunskap om vad som är rätt och fel. Varje parti har sitt idealsamhälle och fattar beslut i enlighet med det genom att tro att de besluten är de rätta (SO-rummet 2010). I slutet av meningen finns det en bisats där bisatsinledare är konjunktionen *om*. Uttrycket *om det behövs* anger en slags valmöjlighet att åtlyda eller inte anmodan. Meningen är således ett slags valfritt påbud.

Genom att använda *deponensverb*, verb som har en aktiv form, kan skribenten göra sig mindre ansvarig för en handling genom användning av passiva verb i broschyren (Broman 2017:10). I politiska texter är detta över huvud taget ofta medvetet och kan till exempel tyda på att skribenten inte vill ta något direkt ansvar för det man skriver.

3.5. Modala hjälpverb

I detta kapitel forskar jag noggrannare i hur modala hjälpverb påverkar satsernas funktion i broschyren, det vill säga, hur andra verb påverkas av modala hjälpverb som använts. Modala hjälpverben är en av de vanligaste verbformerna i broschyren där det finns 113 modala hjälpverb. Därför behandlas dem även här i analysdelen. Jag tar fram modala hjälpverben *måste* och *borde* samt deras funktion i följande två exempel. Skälet till varför jag valt ut dessa två verb är att dessa två har en sådan betydelse vid uttryckandet av innehållet att de gör en tydlig förändring i verbanvändningen i jämförande med de modala hjälpverb som analyserats i kapitlet 3.1.

Exempel 9.

”Den kollektivtrafik som redan finns **måste** fungera.”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Modala hjälpverb kan användas för att på olika sätt kunna ändra satsens innehåll och dem används nästan aldrig utan ett huvudverb (Hultman 2010:144–145). Modala hjälpverbet *ska* kan ha en likadan betydelse som *måste*-verb som jag har som ett exempelverb i detta fall (Grossi 2008). Betydelsen uttrycker att man tror någonting – ”Jag tror att” I exemplet tror skribenten alltså att den befinnande kollekttrafiken måste fungera, och således blir det även en uppmaning.

I det följande exemplet har ett modalt hjälpverb en annan slags betydelse än i exempel 9. I exemplet förekommer meningens aktion som osäker på grund av verbvalet *borde*.

Exempel 10.

”Därför **borde** både blåljuspersonal och vårdpersonal som jobbar på sjukhusen omfattas av samma skydd som polisen...”

(Centerpartiets valbroschyr 2019)

Jag antar att dessa slags uttryck skapar osäkerhet hos läsarna. Uttrycket anger visst att det vore viktigt och önskvärt att både blåljuspersonal och vårdpersonal skulle skyddas med tjänstemansskyddet. Men i stället är det lite oklart om det verkligen ska göras en sådan här reformation. Genom valbroschyren har partiet använt mycket olika slags påstående- och uppmaningssatser men plötsligt använder de enskilt ett hjälpverb som närmast kan jämföras med en rekommendation. Enligt *Myndigheternas föreskrifter: Handbok i författningsskrivning* innehåller en sats, där man har använt modala hjälpverbet *borde*, möjlighet att avvika från regeln och till det måste det finnas något eller några särskilda skäl (Statsrådsberedningen 1998:105). Därför väcker det en fråga: Varför bara *borde* personalen skyddas med tjänstemansskyddet och varför *ska* de inte skyddas i stället? Det är lätt att få en sådan känsla att skribenten själv tvivlar på om det dock är möjligt att införa en sådan reform. Det orsakar också en slags stilbrytning när skribenten tidigare har använt starkare och mer bestämda uttryck i stället för mer obundna uttryck.

Det finns också sådana modala hjälpverb med i texten som anger att något rekommenderas att göra. Detta slags uttryck är ändå relativt sällsynta i denna valbroschyr för målet för paritet är att självt bli den som bestämmer sig för framtidens stadgar och lagar. Andra vanliga modala hjälpverb är *låta* och *kunna*. *Låta*-verbet används för att bygga en uppmaningssats. *Kunna*-verbet används för att ge ett argumenterade uttryck där man vill uttrycka ett möjligt scenario – någonting som kan sannolikt hända. (Hultman 2010:146) Över huvud taget är användning av modala hjälpverb väldigt varierande beroende av fallet där de förekommer.

De kan fungera antingen mer självständiga huvudverb eller som hjälpverb som definierar skribentens eller textens relation till huvud verbet, vilket är allmänna i denna broschyr. Partiet använder flest modala hjälpverb som uttrycker ett påbud. Broschyren är klart partiets medel att försöka påverka genom läsare.

4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

I detta kapitel diskuterar jag de viktigaste resultat som jag fick i min analys. Jag tar fram också de möjliga skälen till varför skribenten har bestämt sig för att göra de verbval som den har gjort. Framför allt antar jag att de verbvalen är medvetna val när målet är att försöka påverka människors åsikter och tänkande så effektivt som möjligt. Till slut diskuterar jag kort vilka slags framtida studier det vore nödvändigt att göra. Framför allt är det nödvändigt att också forska i andra stora partiers verbanvändning för att den politiska kommunikationen skulle bli ännu öppnare och förståeligare i samhället.

Min studie visar att modala hjälpverb används i stor utsträckning genom hela broschyren. Detta kan bero på att dessa verb ofta används i svenska språket över huvud taget (Sternér 2006:17). Dessa verb används på mycket olika sätt, så att de är direkta eller indirekta påbud, för att kunna uttrycka nödvändighet, osäkerhet, obligatoriskhet, antagande och vilja. Även ett och samma modalt hjälpverb används för att uttrycka en sak med en olik slags betoning. Till exempel används verbet *måste* för att uttrycka antagande eller obligatoriskhet. Användningen verkar påverkas av skribentens institutionaliserade status som varierar längs texten även om skribenten har densamma status i praktiken i hela tiden. Detta kan förklaras med antagandet att skribenten inte alltid vill ta så stark ställning i någon fråga. Det finns i sin tur flera saker som kan påverka detta.

Resultatet från min studie visar att de fem vanligaste verben i broschyren är modala hjälpverb och *vara*-verbet. *Skola*, *vilja* och *kunna* räknas allmänt vanligtvis till de vanligaste modala hjälpverben. *Vara*-verbet är också ett av de vanligaste verben i svenska språket som i broschyren. I stället tillhör modala hjälpverbet *behöva* inte denna lista. (Sternér 2006:17) Verbet uttrycker att man måste göra någonting och anger en skyldighet. Detta förklarar användningen av modala hjälpverbet *behöva* för i valbroschyren strävar skribenten efter att ge också egna förbättringsförslag på de problem som den tycker finnas. Tidigare forskning visar att användningen av deontiska hjälpverb är vanligt och att betydelseerna tillåtelse och tvång brukar dominera där (Lagervall 2014:22). Till exempel innehåller exempel 10 i kapitlet *modala hjälpverb* det deontiska hjälpverbet *borde*. Detta kan ses vara i linje med de resultat som jag fick i min analys.

Med hjälp av dessa modala hjälpverb har man en tendens att uttrycka behovet av en förändring i vissa saker. Detta är också typiskt för en valbroschyr där man försöker skapa en

bild av ett bättre och idealt samhälle och vad som behövs för att kunna uppnå detta slags samhälle. Enligt min egen erfarenhet är denna slags användning av hjälpverb typiskt för partipolitiska skrifter.

Användning av imperativa verb har gjort broschyrens text till *den instruerande texten*. Huvudfunktionen i en sådan här texttyp är att ge instruktioner till sig själv eller andra och leda verksamheten på det viset. (Werlich 1983:40) Texten är språkligt rådgivande, förpliktande och befallande (Shore & Mäntynen 2006:36). Genom att använda imperativ uttrycker man inte alltid ett påbud utan också en anmodan till exempel. Detta beror mycket på olika ordklasser som finns med i satsen. Till exempel är *gör försöket* ett mycket friare tolkande uttryck där substantivet dominerar. Uttrycket tar således bort ansvar från själva skribenten när det är oklart vad som kan räknas till ett försök. Detta kan tyda på att skribenten själv inte tror på att handlingens förverkligande är så sannolikt.

Imperativ är ett tydligt sätt att ge läsare instruktioner. Detta främjar väl texten syfte på att berätta hur det kan skapas det bästa möjliga Stockholm och vad man måste göra för det. Imperativa verb är också ett väldigt effektivt och tydligt sätt att uttrycka textens budskap i en refererad form.

Indikativ är den vanligaste verbformen i broschyren. Det är ett klart sätt att uttrycka hur saker faktiskt är. Skribenten vill alltså ge en tydlig bild av en situation eller ett fall. I sig anger det inte någon tidsbegränsning för handlingen. Indikativ är också det absoluta vanligaste moduset i svenskan som jag tidigare tagit fram.

Den största delen av texten verb i aktiv form i stället för passiv. Passiva verb anses allmänt vara någonting man ska undvika när man skriver en officiell text därför att texten således blir mer svårläst. Detta kan inte ses vara önskvärd i ett demokratiskt samhälle som i Sverige. Med hjälp av passiva verb kan man avpersonifiera satsens aktör och personifiera i stället abstrakta saker (Puskala 2009:44). Med avpersonifieringen blir satsens aktör gömd och genom att personifiera abstrakta saker blir satsen mer levande. Detta kan bero på att man antingen vill undvika ett ansvar i en handling eller göra abstrakta begrepp mer förståeliga för att kunna uppnå sina mål i olika kommunikationssituationer.

Genom att använda passiva verb kan man gömma en ansvarig aktör i texten. Så här kan skribenten undvika att blanda sig i saker som skulle kunna vara negativa eller annars ofördelaktiga. (Saussure 1986:276) I broschyren har skribenten det vill säga gjort en

deltagare osynlig av någon anledning när det har använt passivformen. Att gömma aktören kan allmänt ses vara typiskt för politiska texter, enligt min förståelse. Detta kan hända till exempel därför att partiet inte vill bli kopplat till en händelse eller ett ansvar. Detta skulle kunna tyda på att partiet inte är villig att skriva på ett sådant sätt då det skulle bli ansvarig i en handling.

När det gäller till exempel myndigheter, kommuner och politiska aktörer brukar det vara en slags tradition att man inte ens vill använda så mycket klarspråket (Hedlund 2006:13). Frågan är det vill säga om attityder hos skribenterna helt enkelt. För läsarens skull vore det alltid bättre att använda helst så lite passiva verb som bara möjligt. På detta vis blir texten lättare att läsa. Kommunikationen genom texten blir också öppnare och förtroendet mellan läsaren och skribenten kan således öka. Skribenten visar att den tar sitt ansvar. Bland annat är det därför viktigt att ta hand om klarspråket även i sammanhanget med politiska texter.

En sådan här studie där man också tar hänsyn till klarspråket är viktigt eftersom det förhoppningsvis leder till ett ännu enklare politiskt språk. Det är allas rättighet för att kunna delta i ett demokratiskt beslutsfattande och till exempel förstå vad ett parti strävar efter. Det är dock sällsynt att forska i verbanvändning i svenska politiska texter.

I teoridelen tog jag fram ett faktum gällande verbanvändning från en tidigare valbroschyr av Centerpartiet. Där kan man upptäcka att man hade börjat använda modala hjälpverbet *skall* i stället för futurum *skulle*. Hittills har det inte förekommit någon ny meningsfull förändring i utvecklingen. I stället kan väl upptäckas att man förstärker sitt ideologiska budskap, som verkar vara i linjen med partiets eget beskrivande, med verb som uttrycker ett påbud.

Valbroschyrer är ett viktigt medel i att förmedla och dela ut partiets budskap inför valet. De flesta partierna delar ut sina egna valbroschyrer på torg och gator inför valet till alla som vill ha en valbroschyr. När målet är att fånga så många röstare som möjligt är det viktigaste att använda språk som är enkelt och tydligt. Därför kan det ses vara effektivt att använda tydliga instruktioner vad som *måste*, *ska* eller *behöver* göras till exempel.

Forskningens syfte har varit att forska i Centerpartiets verbanvändning i den ifrågavarande broschyren. Med denna studie vill jag hjälpa människor att förstå bättre det politiska språket och varför det ser ut som det gör. På detta sätt kan det bli lättare för några att förstå och delta i ett politiskt påverkande.

Hittills har verbanvändningen i politiska texter forskats närmare, vad jag vet, närmast i Julia Bromans kandidatavhandling *Uppkomsten av avfall ska förebyggas* (2017). I hennes avhandling forskas det användningen av passiva och aktiva verb i kommunala texter. Det är önskvärt att flera forskningar om verbanvändningen i politiska texter skulle förekomma.

Som metod har jag använt diskursanalysen. Med hjälp av diskursanalysen och svenska grammatiken har jag kunnat förklara varför skribenten möjligt har använt språket som den har gjort. Denna slags förklaring har jag sedan kunnat koppla med hjälp av diskursanalysen till den allmänna samhällliga kontexten. Till exempel har användning av modala hjälpverb ett allmänt samband i svenskans användning (Sternier 2006:17). *Måste*-verbet används till exempel allmänt i flera kommunikationssituationer också utanför den politiska kontexten bland människor för att man kan uttrycka ett påbud eller en utmaning.

Materialet, som jag har använt, har bestått av en valbroschyr som också finns som bilaga i slutet av forskningen. Jag har först tagit ut alla verb som finns i texten och sedan tagit med i forskningen de fem vanligaste verb och verbtyper som är relevanta för forskningen. Jag har också räknat ut hur ofta vissa verbformer förekommer i texten jämförande med andra verbtyper.

De resultat jag har fått tycker jag öppna och förklara bättre det politiska språkets natur. Det finns ofta ett medvetet val bakom ett verb i en politisk text. Att materialets språk är kontrollerande, myndigt och uppmanande är bevis på textens strävan efter att kunna påverka läsarens åsikter och få henne att rösta på partiet, vilket är typiskt för partierna.

Dessa resultat som jag har fått under min studie belyser hur man kan använda språket i ett politiskt påverkande och vad man syftar på med språk man har använt. För att kunna förstå ännu bättre och omfattande partiernas språkanvändning och syften är viktigt att det förekommer nya studier bland annat om verbanvändning i politiska texter också i framtiden. Detta gäller också verbanvändning för nu har jag forskat bara i ett partiets verbanvändning som kan variera när det gäller olika partier.

Man kan konstatera att broschyren innehåller en typisk politisk text som strävar efter att påverka läsarnas åsikter genom vältänkta verbval. I sammanhanget med påverkandet är det dock viktigt att komma ihåg språkets klarhet för att budskapet går fram och deltagandet i ett demokratiskt beslutsfattande vore möjligt. Denna forskning kan gynna såväl läsare som partier att förstå språkanvändning bättre i politiska texter och bidra partierna till att förenkla

språkanvändningen. Därför är det viktigt att fortsätta studier om ämnet och i ännu större skala.

LITTERATURFÖRTECKNING

Material

Centerpartiet, 2018: *Framåt för Stockholmsregionen*. Valbroschyr i Stockholms läns landstingsval 2018.

Tryckta och elektroniska källor

Ahtisaari, Martti, 1996: TASAVALLAN PRESIDENTIN UUDENVUODENPUHE 1 .1 .1996. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig:

<https://kaino.kotus.fi/korpus/teko/meta/presidentti/ahtisaari/ahtisaari_1996_rdf.xml>.

Björklund, Siv, 2007: Reflexiva verb och infinitivfraser. Språkbruk 1/2007. [Citerad 11.4.2021].

Tillgänglig: <<https://www.sprakbruk.fi/-/reflexiva-verb-och-infinitivfraser>>.

Black, Max, 1974: An Immoderate Skepticism: Some Comments on Professor Unger's Paper.

Philosophic Exchange: Annual Proceedings: Vol. 5: No. 1, Artikel 2. Tillgänglig:

<https://digitalcommons.brockport.edu/phil_ex/vol5/iss1/2>.

Bobbio, Norberto, 1993: Thomas Hobbes and the Natural Law Tradition by Norberto Bobbio.

University of Chicago Press.

Bondeförbundet, 1917: Bondeförbundets valprogram hösten 1917. [Citerad 11.4.2021].

Tillgänglig: <<https://snd.gu.se/en/vivill/file/c/v/1917/pdf>>.

Broman, Julia, 2017: "Uppkomsten av avfall ska förebyggas." En läsbarhetsstudie av passiva verb och nominaliseringar i texter från kommuners hemsidor. Kandidatuppsats. Högskolan i Halmstad.

[Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://docplayer.se/106938995-Kandidatuppsats-uppkomsten-av-avfall-ska-forebyggas-en-lasbarhetsstudie-av-passiva-verb-och-nominaliseringar-i-texter-fran-kommuners-hemsidor.html>>.

Centerpartiet, 1982: Centerns program inför valet den 19 september 1982. [Citerad 11.4.2021].

Tillgänglig: <<https://snd.gu.se/sv/vivill/party/c/v/1982>>.

Centerpartiet, 2021: Centerpartiet på 3 minuter. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig:

<<https://www.centerpartiet.se/var-politik/c-pa-3-minuter>>.

- Engdahl, Elisabet, 2010: Fånga språkkänslan! Språktidningen 4/2010. [Citerad 18.4.2021]. Tillgänglig: <<https://spraktidningen.se/artiklar/2010/08/fanga-sprakkanslan>>.
- Filosofia.fi, 2021: Imperativ. [Citerad 21.04.2021]. Tillgänglig: <<https://filosofia.fi/sv/imperativ>>.
- Grossi, Giorgio, 2008: Hantera din stress med kognitiv beteendeterapi. Stockholm: Bonnier Fakta
- Hansegård, Nils Erik, 1989. Den norrbottniska språkfrägan: En återblick på halvspråkighetsdebatten. Uppsala Multiethnic Papers 19. Centre for Multiethnic Research. Uppsala.
- Hedlund, Anneli, 2013: Klarspråk lönar sig : handbok för ett effektivt klarspråksarbete. Upplaga 2. Stockholm: Norstedts juridik.
- Heikkinen, Vesa, 2002: Poliitiikan kieli – mitä se on ja voisi olla. Vallankäytön kieli -seminaari eduskunnassa. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/esitelmat/esitelmat_2002/poliitiikan_kieli_mita_se_on_ja_voisi_olla>.
- Holmberg, Per & Karlsson, Anna-Malin, 2013: Grammatik med betydelse. Stockholm: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB.
- Hultman, Tor G, 2010: Svenska Akademiens språklära. Stockholm: Nordstedts
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero, 1999: *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.
- Kemppi, Emilia, 2017: Poliittinen vaikuttaminen ja vaalit. YLE, Yhteiskuntaoppi 5.4.2017, Helsinki. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/04/29/poliittinen-vaikuttaminen-ja-vaalit>>.
- Lagervall, Marika, 2014: Modala hjälpverb i språkhistorisk belysning. Doktorsavhandling. Göteborgs Universitet. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/36007/1/gupea_2077_36007_1.pdf>.
- Pieniniemi, Kaj, 2000: Om finskspråkiga universitetsstuderandes acceptabilitetsbedömning av svenska modala uttryck. Pro gradu-avhandling i nordisk filologi vid Jyväskylän universitet. Tillgänglig: <<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11423/kpieniniemi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.

Puskala, Jaana, 2009: Var gömmer sig aktörerna i kommunala föredragningslistor. Nyström Höög, Catharina (red.), Medborgare och myndigheter. Uppsala universitet. [Citerad 11.4.2021].

Tillgänglig: <<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:283863/FULLTEXT01.pdf>>. S. 7–14.

Saussure, Ferdinand de, 1986: Course in general linguistics. Chicago: Open Court.

Kommentarmaterial till ämnesplanerna i gymnasieskolan. Stockholm Skolverket. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig:

<https://www.skolverket.se/download/18.6011fe501629fd150a28955/1530188053466/Kommentar_material_gymnasieskolan_svenska.pdf (20-05-21)>.

SBU, 2017: SBU:s handbok. Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården och insatser i socialtjänsten. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering 3/2017. Stockholm. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://www.sbu.se/globalassets/ebm/metodbok/sbushandbok.pdf>>.

Schneider, Sandra L., Thompson, Cynthia K., Luring, Beth, 1996: Effects of verbal plus gestural matrix training on sentence production in a patient with primary progressive aphasia. Aphasiology, Vol. 10. London: Routledge.

Shore, Susanna & Mäntynen, Anne, 2006: Johdanto. Mäntynen, Anne, Shore, Susanna & Solin, Anna (red.), Genre-tekstilaji. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. S. 9–41.

Simpson, Paul, 1993: Language, ideology and point of view. Upplaga 1. London: Routledge.

SO-rummet, 2010: Politiska ideologier. SO-rummet. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://www.so-rummet.se/kategorier/samhallskunskap/politiska-ideologier>>.

Statsrådsberedningen, 1998: Myndigheternas föreskrifter : handbok i författningsskrivning. Upplaga 4. Stockholm: Norstedts.

Sterner, Hilda, 2006: En studie av verbanvändning i svenska som andraspråk – Tempus, verbordförråd och komplexa predikat. Uppsala universitet. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <https://docplayer.se/storage/29/13665553/1618158611/_SPoQAVjjsWCvi_USZhQUg/13665553.pdf>.

Svenska.se, 2021a: Aktiv. Svenska Akademiens ordböcker. [Citerad 21.04.2021]. Tillgänglig: <<https://svenska.se/tre/?sok=Imperativ&pz=1>>.

Svenska.se, 2021b: Imperativ. Svenska Akademiens ordböcker. [Citerad 21.04.2021]. Tillgänglig: <<https://svenska.se/tre/?sok=Imperativ&pz=1>>.

Svenska.se, 2021c: Indikativ. Svenska Akademiens ordböcker. [Citerad 20.04.2021]. Tillgänglig: <<https://svenska.se/tre/?sok=Indikativ&pz=1>>.

- Svensson, Ylva, 2016: Svenska för nyanlända A. Upplaga 1. Entré. Malmö: Gleerups.
- Thorell, Olof, 1977: Svensk grammatik. Upplaga 2. Stockholm: Esselte Studium.
- Tuohimaa, Tero, 2003: Om direkthet och artighet i svenskspråkiga skylttexter. Pro gradu-avhandling i svenska språket. Jyväskylän universitet. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11371/G0000277.pdf?sequence=1>>.
- Werlich, Egon, 1983: A text grammar of English. Upplaga 2. Heidelberg: Quelle und Meyer.
- Upplaga
- Westman, Margareta, 1977. Att skriva bättre offentliga svenska. Stockholm: PUN och Svenska språknämnden.
- Uppsala universitet, 2021: Presens indikativ. Uppsala universitet. [Citerad 11.4.2021]. Tillgänglig: <<https://www2.lingfil.uu.se/afro/persiska/presens.html>>.

BILAGA. Framåt för Stockholmsregionen-broschyren

EN NÄRA VÅRD I HELA STOCKHOLMSREGIONEN

SÄTSA PÅ VÅRD-CENTRALERNA

Vården ska finnas där när du, dina barn eller dina äldre anhöriga behöver den. Därför vill vi att fler vårdcentraler ska vara öppna även på kvällen och helger. Du ska kunna välja den vårdcentral som passar dig bäst och du som patient ska ha rätt att alltid träffa samma läkare vid ett planerat besök på din vårdcentral.

Den som är äldre kan ibland behöva mycket vård. Det är viktigt att vården är tillgänglig, smidig och går snabbt. Vi vill att fler äldre ska kunna få vård hemma och inte behöva sitta i väntrum på vårdcentralen eller akuten.

Vårdcentralen ska ha ett ansvar för att erbjuda och stötta dig som patient i att använda tekniska lösningar, som exempelvis mobilapplar. Det kan hjälpa dig att förebygga sjukdomar och sköta mer av din egen vård hemma samtidigt som du får mer insyn och inflytande.

- Öka öppettiderna och erbjuda alla patienter en fast läkarkontakt.
- Lendstinget ska fortsätta att minska väntetiderna så att du får den vård du behöver snabbt.
- Det ska bli lättare för patienter att använda sig av e-hälsotjänster inom sjukvården och läkarkontakter ska kunna ske digitalt.
- För den som är gammal ska det gå extra snabbt att få tillgång till sjukvården, gärna i hemmet. Samverkan mellan sjukvård och äldreomsorg måste fungera bättre.

4 | CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

KRAFTSAMLA MOT PSYKISK OHÄLSA

För den som drabbas av depression, stress eller utmattning måste det gå snabbare att få sitt första besök på vårdcentralen för att sedan kunna slussas vidare till rätt specialist, om det behövs.

För dig som behöver mycket hjälp från vården vill vi öka tillgängligheten med tidig psykiatrisk bedömning till exempel genom mobila team, digitala verktyg, och andra öppna vårdformer.

Särskilt hälso- och sjukvården för barn och ungdomar med psykisk ohälsa måste stärkas och här har skolan ett stort ansvar. Alla barn som behöver prata med en kurator eller psykolog ska få göra det. Den som är ung och inte mår bra ska aldrig behöva fastna i skärmen mellan olika myndigheter. Därför måste samordningen bli bättre.

CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING | 5

- För den som drabbas av depression, stress eller utmattning måste det gå fortare att få sitt första besök för att sedan kunna slussas vidare till rätt specialist.
- Människor med lättare psykiska besvär behöver inte alltid träffa en specialist, utan kan bli hjälpta av samtalssöd. Därför vill vi utbilda fler av vårdpersonalen på vårdcentralerna att kunna ge denna typ av samtalssöd.
- Öka resurserna till psykolog, mottagningsenhet för att korta köerna och hålla samtliga vårdgaranter.
- Unga som behöver professionell hjälp ska få det snabbt. Stärkt samarbete mellan skolhälsovård, BUP, övrig hälso- och sjukvård och övriga myndigheter.

KRAFTSAMLA MOT PSYKISK OHÄLSA

För den som drabbas av depression, stress eller utmattning måste det gå snabbare att få sitt första besök på vårdcentralen för att sedan kunna slussas vidare till rätt specialist, om det behövs.

För dig som behöver mycket hjälp från vården vill vi öka tillgängligheten med tidig psykiatrisk bedömning till exempel genom mobila team, digitala verktyg, och andra öppna vårdformer.

Särskilt hälso- och sjukvården för barn och ungdomar med psykisk ohälsa måste stärkas och här har skolan ett stort ansvar. Alla barn som behöver prata med en kurator eller psykolog ska få göra det. Den som är ung och inte mår bra ska aldrig behöva fastna i skärmen mellan olika myndigheter. Därför måste samordningen bli bättre.

- För den som drabbas av depression, stress eller utmattning måste det gå snabbare att få sitt första besök för att sedan kunna slussas vidare till rätt specialist.
- Människor med lättare psykiska besvär behöver inte alltid träffa en specialist, utan kan bli hjälpta av samtalssöd. Därför vill vi utbilda fler av vårdpersonalen på vårdcentralerna att kunna ge denna typ av samtalssöd.
- Öka resurserna till psykolog, mottagningsenhet för att korta köerna och hålla samtliga vårdgaranter.
- Unga som behöver professionell hjälp ska få det snabbt. Stärkt samarbete mellan skolhälsovård, BUP, övrig hälso- och sjukvård och övriga myndigheter.

CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING | 5

GE PERSONALEN GODA VILKOR

Vårdpersonalen ska ha förutsättningar för att sköta sina jobb på ett bra sätt. Vi vill ge mer makt till de chefer som jobbar närmast verksamheten på sjukhus och vårdcentraler så att de kan göra vad som behövs för att öka tryggheten, anpassa scheman och justera löner.

Genom att anställa fler vårdbiträden kan undersköterskor och sjuksköterskor jobba mer med det de är utbildade för – omvårdnad och vård. Vi vill också ge dem sjuksköterska som går specialutbildning bibehålla lön under hela utbildningen. Det behövs en bättre, individuell lönesättning, där det finns möjlighet att göra lönekarriär utan att byta arbetsgivare och där val utförs efter arbetsmarknadens behov.

Vård och hot som riktes mot anställda på våra sjukhus är helt oacceptabla. Därför borde både vårdpersonal och vårdpersonal som jobbar på sjukhusen omfattas av samma skydd som polisen, det så kallade tjänstemannaskyddet.

- Inför fler utbildningsplatser för specialistsjuksköterskor och låt dem utbildas sig med bibehållen lön.
- Alla sjuksköterskor ska ha rätt till individuella utvecklings- och lönesamtal. Förbättra karriärvägarna för all vårdpersonal.
- Minska administrationen för legitimerad vårdpersonal och skapad ett fungerande IT-system.
- Sjukvårdspersonal och utbildningspersonal ska kunna känna sig trygga i sitt arbete och ska därför omfattas av tjänstemannaskyddet.

6 | CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

ALLA HAR RÄTT TILL EN TRYGG FÖRLOSSNING

Det måste bli fler förlossningsplatser i hela länet. Vi vill också ge större möjligheter för förlossningsvårdningar att utvecklas i olika inriktningar för att skapa mer valfrihet i förlossningsvården.

Vi vill skapa en sammanhållen vårdkedja mellan mödravårds- och förlossningsvård och eftervård som erbjuder blivande föräldrar samma barnmorska genom hela kedjan och ökad trygghet. Vi vill också öka valfriheten för dig som förälder genom att det skapas fler alternativ av förlossningsverksamheter i direkt anslutning till akutsjukhusen i stil med då Södra och Södra Östra. För den som vill åka hem tidigt från förlossningen vill vi möjliggöra för eftervård i hemmet.

Vi vill se en barnmorska per födande kvinna i aktiv förlossning. Ingen ska behöva lämnas ensam under sin förlossning.

- Ingen ska behöva vara orolig över att inte få en plats på förlossningen. Bygg fler förlossningsplatser i Stockholms län.
- Verka för olika inriktningar i förlossningsverksamheten, som exempelvis barnmorskade verksamheter.
- Garanterade barnmorska per kvinna i aktiv förlossning.
- Skapa en sammanhållen vårdkedja, för de som önskar, mellan MVC, förlossning och eftervård.

CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING 7

EN ROBUST OCH PÅLITLIG KOLLEKTIVTRAFIK I HELA LÄNET

KRAFTTAG FÖR ATT BUSSEN SKA FRAM

Långa väntetider, trånga bussar och oregelbunden trafik är konsekvenserna av en trängsel som blir allt värre och den drabbar både dig som reser med buss i innerstaden och dig som åker in till stan med någon av direktbussarna. Centerpartiet vill prioritera framkomligheten så att du som resenär kan lita på en snabb och punktlig busstrafik, oavsett var i länet du bor.

För direktbussarna är det viktigt med fler kollektivtrafikkörfält så att bussen inte fastnar i övrig trafik på vägen. I innerstaden vill vi ta bort fler parkeringsplatser från gatan och tillåta påstigning i alla dörrar.

Vi vill ta krafttag för att bussen ska fram:

- Ta bort all gatuparkering längs stambusslinjerna i innerstaden och inför påstigning i alla dörrar på bussarna.
- Införa nolltolerans mot att flera stambussar kommer efter varandra, vilket leder till opåslig och oregelbunden trafik.
- Med hjälp av kameror bötstraffa bilister som kör i kollektivtrafikkörfält.
- Sätta på fler direktbussar och anpassad trafik på landsbygden.

8 | CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

FORTSÄTT BYGG UT STOCKHOLMS KOLLEKTIVTRAFIK

Kollektivtrafik ska vara så överlägsen bilen att det är den naturliga valet, oavsett om man ska åka till jobbet, skolan eller fotbollsträningen. Det är också viktigt att kollektivtrafiken finns på plats redan när de första personerna flyttar in i ett nytt bostadsområde och att det finns goda möjligheter att resa med kollektivtrafik inom regionens mindre tätorter.

Den kollektivtrafik som redan finns måste fungera. Tågslutarna ska underhållas och bussen ska komma fram. Men vi behöver även bygga nytt både vad gäller tunnelbana, pendeltåg och snabbbussar.

Idag går nästan all trafik in till centrum, där man som resenär ofta byter och åker ut igen. Vi vill att det ska bli enklare att åka mellan regionens centra. Därför vill vi införa expressbussar som går i en riktning mellan regionens yttre regionala stadskärnor, under ungefär samma förhållanden som en snällvagnslinje. Bussarna ska vara snabba, bekväma och ha hög turtäthet.

- Förbättra framkomligheten mellan de regionala stadsdärnorna.
- Skapa en yttre ring av snabbbussar mellan regionens centra.
- Det ska finnas bra kollektivtrafik i hela länet. Satsa på anpassad trafik, bygg fler arbetsparkeringar och säkra trygga byten mellan kollektivtrafiksått.
- Underlätta för cykelpendling, både i stan och på landsbygden.
- Bygg ut kollektivtrafikkörfält i snabbare takt vid både landsvägar och motorvägar i Stockholmsregionen.
- Uppgradera tunnelbanan med nya vagnar och signalsystem för högre kapacitet.
- Se till att byggd av nya röda linjen mellan Alvsjö och Fridhemsplan startar så fort som möjligt.
- Förång och bygg klart tunnelbanan mellan:
  - Skarpnäck-Skärholmen-Trångsund
  - Fruängen-Segeirup-Kungens Kurva
  - Arenastaden-Sundbyberg
  - Hjulsta-Barkarby
  - Hagalträ Alvsjö
  - Nacka-Örminge
- Och spårvägar:
  - Tvärbanan från Salsta till Danderyds sjukhus
  - Tvärbanan från Heimdalen till Tälje
  - Spårväg Syd från Fruängen till Gulleråsgården
  - Dubbelspår på Saltsjöbanan
  - Förång Spårväg City till Frihamnen och Ropsten
- Se till att alla bussar i innerstan helt drivs på el 2022.

CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING 9

BYGG UT PENDELBÄTTSTRAFIKEN FÖR MINSKAD TRÄNGSEL

Centerpartiet vill genomföra en kraftig utbyggnad av snabb, miljövänlig och kostnadseffektiv pendeltågstrafik såväl i Mälaren som i Saltsjön.

Köerna växer sig större i Stockholmsregionen och många vägar förklarande bilen. För att undvika trängsel ska vi bygga ut pendeltågstrafiken så att fler kan pendla på vattnet. Erbjudet visar också att pendeltåget är en oslagbar när det gäller att locka fler till kollektivtrafiken. Vi vill bygga nya miljövänliga och snabba pendeltågar med modern teknik, inte minst el.

Vi vill också fortsätta med den viktiga utbyggnaden av skärgårdstrafik med Waxholmsbåtarna, året om.

- Bygg nya miljövänliga, snabba och bekväma pendeltåtar.
- Se fler nya pendeltågar i hela Stockholmsregionen.
- Gör försöket med att låta SL-kortet gälla på Waxholmsbåtarna under lågsäsong permanent.
- Förstudie satsningen på pendeltåtar och bygg 200 miljoner årligen på pendeltågstrafik.

10 | CENTERPARTIET STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

